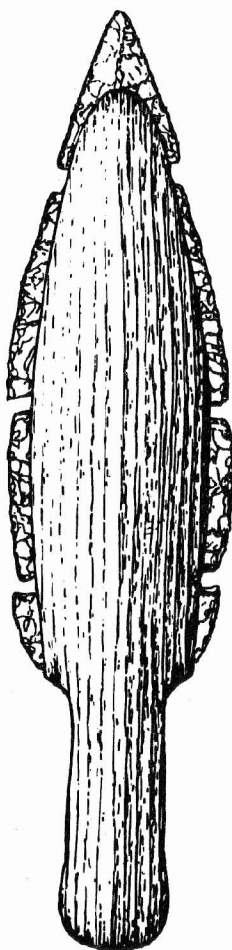

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

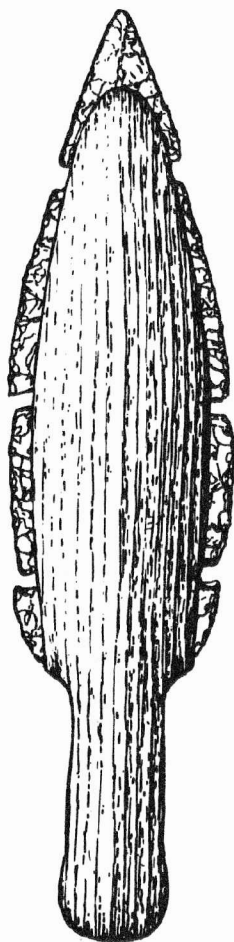

BRNO 1997

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

**PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994**

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obsah :

STUDIE A KRÁTKÉ ČLÁNKY

A.Přichystal, J.Svoboda	Výroba štípané industrie na sídlišti kultury s moravskou malovanou keramikou v Jezeřanech-Maršovicích	15
P.Kos	Otevřená sídliště mladého paleolitu a neolitu v jižní části Moravského krasu	27
E.Kazdová, L.Šebela, A.Přichystal	Besiedlung des Gebietes von Blučina (Kr. Brno-venkov) durch Träger der Stichbandkeramik	45
P.Škrdla, L.Šebela	Pozdně eneolitické složené dýky na Moravě	77
J.Peška	Nové poznatky c hradiscích z doby popelnicových polí na Pavlovských vrších	87

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

PALEOLIT

BRNO-VINOHRADY (okr. Brno-město)	P.Škrdla	97
DOLNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)	J.Svoboda, P.Škrdla, L.Jarošová	100
DOLNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)	P.Škrdla	101
DRNOVICE (okr. Vyškov)	J.Svoboda	102
MOKRÁ (okr. Brno-venkov)	P.Škrdla	103
PETŘKOVICE (okr. Ostrava)	J.Svoboda, L.Jarošová	109
VEDROVICE (okr. Znojmo)	Z.Nerudová	110

NEOLIT

BOROTICE (okr. Znojmo)	S. Stuchlík	115
BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)	J. Stuchlíková	115
BULHARY (okr. Břeclav)	E. Klanicová	116
HAVŘICE (okr. Uherské Hradiště)	M. Geisler, J. Kohoutek	117
HOLASOVICE (okr. Opava)	Z. Brachtl	118
LANŽHOT (okr. Břeclav)	E. Klanicová	118
MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	119
MODRÁ (okr. Uherské Hradiště)	M. Geisler	120
OPAVAL-JAKTAŘ (okr. Opava)	Z. Brachtl	120
SMRŽICE (okr. Prostějov)	M.Šmíd	123
VÁVROVICE (okr. Opava)	Z. Brachtl	123
VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	124

E N E O L I T

BRNO-ČERNÁ POLE (okr. Brno-město)	J. Stuchlíková	129
DUBŇANY (okr. Hodonín)	L. Šebela, M. Dočkalová	129
MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	132
NÁMĚŠŤ NA HANĚ (okr. Olomouc)	M. Šmíd	133
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	M. Geisler	135
VYŠKOV - MARCHANICE (okr. Vyškov)	B. Mikulková	136

D O B A B R O N Z O V Á

BLUČINA (okr. Brno-venkov)	M. Salaš	141
MARŠOVICE (okr. Znojmo)	P. Vitula	143
NEMOJANY (okr. Vyškov)	B. Mikulková	143
ORLOVICE (okr. Vyškov)	B. Mikulková	144
POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)	M. Salaš	145
SLAVKOV (okr. Vyškov)	P. Enderová - A. Štrof	146
TVAROŽNÁ (okr. Brno - venkov)	A. Štrof - M. Bálek	147
TVAROŽNÁ (okr. Brno - venkov)	B. Mikulková	148

D O B A Ž E L E Z N Á

BOHUSLAVICE (okr. Hodonín)	M. Hložek	155
MALÉ HRADISKO (okr. Prostějov)	M. Čížmář	155
STRÁŽOVICE (okr. Hodonín)	M. Hložek	156
VEDROVICE (okr. Znojmo)	P. Vitula	156

D O B A Ř Í M S K Á A S T Ě H O V Á N Í N Á R O D Ů

DRÁSOV (okr. Brno - venkov)	A. Štrof - V. Růžička	161
IVANĚ (okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	161
LULEČ (okr. Vyškov)	B. Mikulková	161
MUŠOV (k.ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	J. Musil	162
MUŠOV (k.ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	P. Červák, B. Komoróczy, J. Musil	169
MUŠOV (k.ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	J. Musil	176
MUŠOV (k.ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	176
MUŠOV (k.ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	177
PASOHLÁVKY (okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	178
PŘIBICE (okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	178

S T Ř E D O V Ě K A N O V O V Ě K

BLANSKO (okr. Blansko)	A. Štrof	183
BOŘETICE (okr. Břeclav)	E. Klanicová	183

BRNO (okr. Brno-město)	R. Zatloukal	184
BRNO (okr. Brno-město)	R. Zatloukal	184
BRNO (okr. Brno-město)	J. Unger	184
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	185
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	185
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	186
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	186
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	187
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	187
BRNO (okr. Brno-město)	P. Vítula	187
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	188
BRNO (okr. Brno-město)	K. Geislerová - R. Procházka	188
BRNO (okr. Brno-město)	M. Geisler	189
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	189
BRNO (okr. Brno-město)	P. Vítula	189
BRNO (okr. Brno-město)	R. Procházka	190
BRNO (okr. Brno-město)	R. Zatloukal	190
BRNO (okr. Brno-město)	Z. Himmellová	190
BRNO (okr. Brno-město)	Z. Himmellová	191
BRNO (okr. Brno-město)	Z. Himmellová	191
BRNO (okr. Brno-město)	Z. Himmellová	191
BRNO (okr. Brno-město)	Z. Himmellová	192
CRHOV (okr. Blansko)	J. Sadílek	192
DEBLÍN (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	193
DOLNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)	E. Křlanicová	194
HELFENŠTEJN (okr. Přerov)	J. Kohoutek	194
HLÍNA (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	195
HOLASICE U VEVERSKÉ BITÝŠKY (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	196
HORNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)	J. Unger	197
HRANICE (okr. Přerov)	T. Drobný	197
IVANČICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	197
JAVORNÍK (okr. Šumperk)	Z.Brachtl	201
JAVORNÍK (okr. Šumperk)	Z.Brachtl	202
JAVORNÍK (okr. Šumperk)	Z.Brachtl	203
JAVORNÍK-VES (okr. Šumperk)	Z.Brachtl	203
JIHLAVA (okr. Jihlava)	O. Šedo, R. Zatloukal	204
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	205
JIHLAVA (okr. Jihlava)	A.Štof, R. Zatloukal	205
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	205

JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	206
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	207
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	208
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	209
JIHLAVA (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	210
JINDŘICHOV NA MORAVĚ (okr. Šumperk)	M. Rychlý, Z. Brachtl	210
JINDŘICHOV NA MORAVĚ (okr. Šumperk)	M. Rychlý, Z. Brachtl	211
KYJOV (okr. Hodonín)	J. Unger	211
KUNOVICE (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	212
LAŽÁNKY (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	212
LEDNICE (okr. Břeclav)	E. Klanicová	215
LOUKA (okr. Blansko)	J. Sadílek, J. Doležel	216
MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	218
MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)	Z. Himmelová	218
MOSTIŠTĚ (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Unger	219
NOVÁ VES U POHOŘELIC (okr. Břeclav)	A. Štrof, J. Unger	219
NOVÝ SVĚTLOV (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	220
NÝROV (okr. Blansko)	J. Sadílek	220
OLOMOUC (okr. Olomouc)	T. Drobný	222
OLOMOUC (okr. Olomouc)	J. Bláha, T. Drobný	222
OPAVA (okr. Opava)	H. Teryngerová	223
OPAVA (okr. Opava)	H. Teryngerová	225
OPAVA (okr. Opava)	H. Teryngerová	226
OPAVA (okr. Opava)	H. Teryngerová	227
OPAVA (okr. Opava)	H. Teryngerová	228
OSIKY (okr. Blansko)	J. Unger	228
PETROVICE (okr. Blansko)	J. Doležel	228
POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)	J. Unger	229
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	E. Klanicová	229
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	J. Unger	230
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	M. Bálek, J. Unger	231
PROSETÍN (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Sadílek	231
PŘEROV (okr. Přerov)	J. Kohoutek	232
RAJHRAD (okr. Brno-venkov)	J. Unger	232
ROŽNÁ (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Sadílek	234
SKRYJE, TIŠNOVSKÁ NOVÁ VES (okr. Žďár n. Sázavou)	J. Doležel	235
SLAVKOV (okr. Vyškov)	R. Procházka	236
SMOLÍN (okr. Břeclav)	J. Unger	236
SOVINEC (okr. Brutál)	J. Kohoutek	236

ŠTĚPÁNOV NAD SVRATKOU (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Sadílek	237
ŠUMPERK (okr. Šumperk)	V. Goš	238
TEČOVICE (okr. Zlín)	J. Kohoutek	238
TELČ (okr. Jihlava)	R. Procházka	240
TELČ (okr. Jihlava)	R. Zatloukal	242
TELČ (okr. Jihlava)	R. Procházka	242
TIŠNOV (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	242
TOVAČOV (okr. Přešov)	T. Drobný	247
UHERSKÝ BROD (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	248
UHERSKÝ BROD (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	248
UHERSKÝ BROD (okr. Uherské Hradiště)	P. Vitula	249
UHERSKÝ BROD (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	249
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	M. Geisler	250
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	M. Geisler	250
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	R. Procházka	251
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	R. Procházka	251
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek, R. Procházka	251
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	J. Stuchlíková	254
UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)	P. Vitula	254
URČICE (okr. Prostějov)	M. Šmíd, Z. Čizmář, M. Dočkalová	256
VALAŠSKÉ KLOBOUKY (okr. Zlín)	J. Kohoutek	258
VALTICE (okr. Břeclav)	E. Klanicová	259
VELEHRAD (okr. Uherské Hradiště)	J. Kohoutek	259
VELKÁ BÍTEŠ (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Doležel, S. Smutná	260
VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)	J. Doležel	263
VYŠKOV (okr. Vyškov)	B. Mikulková	264

V A R I A

DRNOVICE (okr. Vyškov)	B. Mikulková	269
LULEČ (okr. Vyškov)	B. Mikulková	269
PASOHLÁVKY (okr. Břeclav)	M. Bálek - O. Šedo	271
SLAVKOV (okr. Vyškov)	P. Enderová	271
VYŠKOV (okr. Brno-venkov)	P. Vitula	272

SPECIÁLNÍ METODY

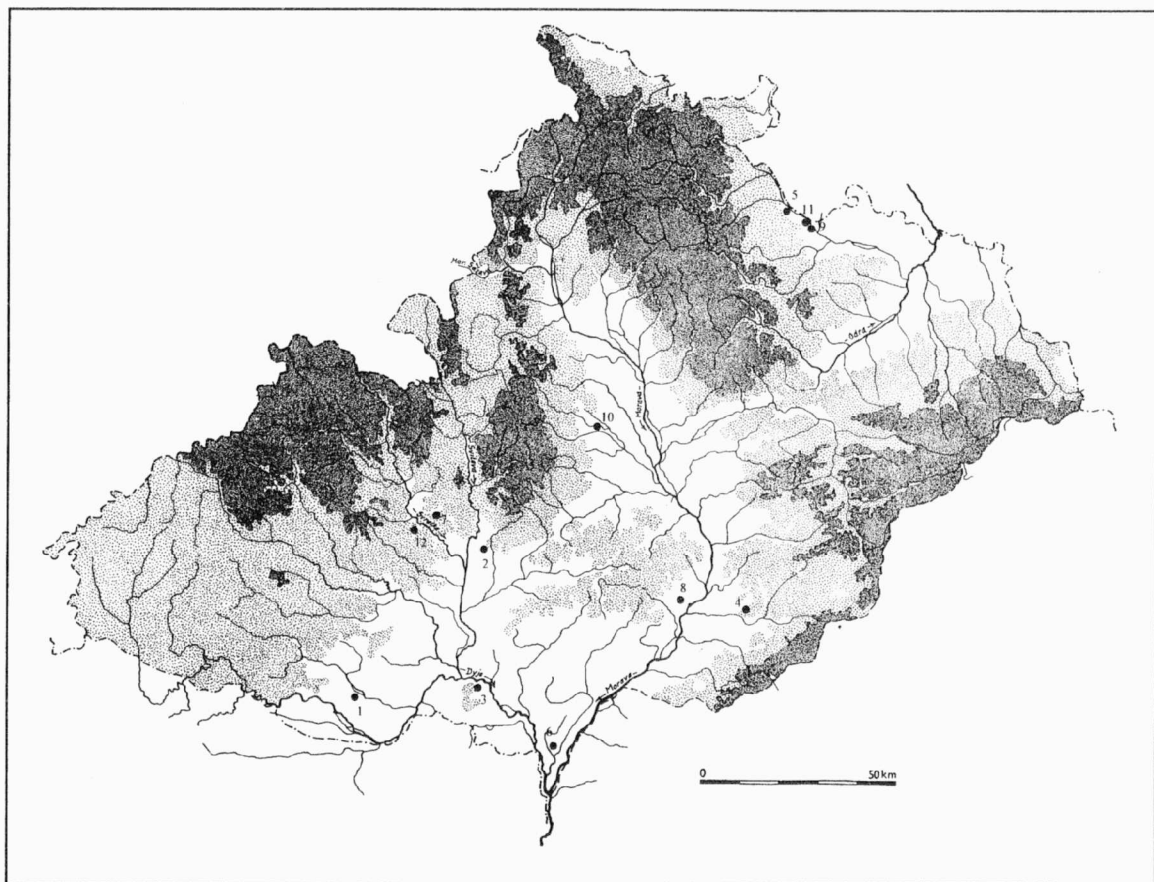
G. Fuchs, V. Hašek, J. Unger	Geophysikalische Prospektion und archäologische Grabungen in der Katharinkirche Frohnleiten (Steiermark)	277
V. Hašek, M. Tymonová, J. Unger	Geophysikalische Methoden in mittelalterlicher Archaeologie	283

A. Majer	Elektroodporová měření střídavými proudy a jejich užití v mělké archeologické prospekci	301
J. Dvořák	Zpráva o výzkumu horninového stavebního materiálu středověkých staveb a jejich provenience	306
M. Bálek	Výsledky leteckého snímkování na Moravě	307
J. Kovárník	Deset let letecké archeologie na Moravě (a v bývalém Československu) 1983 - 1993	311
J. Kovárník	Využití letecké archeologie na Jižní Moravě v roce 1994	332
L. Horáčková, L. Benešová	Příspěvek ke studiu skeletů ze slavkovského bojiště	342

ZPRÁVY O ČINNOSTI

J. Doležel	Z činnosti Archeologického ústavu AV ČR Brno v letech 1993-1994	347
------------	--	-----

NEOLIT

1 - Borotice, 2 - Brno-Líšeň, 3 - Bulhary, 4 - Havřice, 5 - Holasovice, 6 - Lanžhot, 7 - Malhostovice, 8 - Modrá, 9 - Opava-Jaktař, 10 - Smržice, 11 - Vávrovice, 12 - Veverské Knínice

BOROTICE (okr. Znojmo)

Nad dvorem. Mohylník. Neolit. Systematický výzkum.

Během další sezóny systematického výzkumu mohylového pohřebiště ze starší a střední doby bronzové v Boroticích na Znojemsku byl v roce 1993 proveden odkryv objektu označeného na plánu lokality jako mohyla 29 (Podborský 1963, obr. 1; Stuchlík 1991, obr. 7). Výzkum prokázal, že nevýrazná terénní nerovnost není pozůstatkem mohylového tělesa. Po odebrání humusovité hlíny ze zmíněné nerovnosti a nadložní humusovité hlíny se objevily dva objekty. Prvním byla uměle vytvořená vrstva kamenů na přibližně obdélníkové ploše o rozměrech 155x120 cm orientovaná delší osou ve směru SV-JZ. Vrstvu ležela přímo na podloží a tvořily ji různě velké kameny, z nichž ten největší měl rozměry 38 x 15 cm, další byly menší. U tohoto objektu se nenašel žádný materiál, takže jeho datování není možné.

Druhý objekt se rozkládal v jižní polovině odkryté plochy. Oválná skvrna propálené hlíny měla rozměry 275x180 cm a byla delší osou orientovaná ve směru S-J. V její jižní části se rozkládala mazanícová kra neurčitého tvaru dlouhá zhruba 110 cm a široká 90 cm. Šlo o pozůstatky báze pece nepravidelně oválného půdorysu. Zůstalo z ní zachováno v původním uložení pouze dno, na kterém ležely zbytky zborcené klenby. Uvnitř objektu a rovněž v jeho bezprostřední blízkosti se podařilo získat nepočetný keramický materiál, který dovoluje pícku datovat do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Na ploše borotického mohylníku jde o vůbec první zjištěné doklady kultury s moravskou malovanou keramikou.

Na jižním okraji odkryté plochy se narazilo ještě ne nehlubokou prohlubeň oválného tvaru orientovanou ve směru Z-V. Pochází z ní další keramický materiál kultury s moravskou malovanou keramikou a rovněž několik drobných zlomků špatně zachovaných kostí.

Stanislav Stuchlík, AÚ AV ČR Brno.

Literatura:

Podborský, V. 1963: Zpráva o počáteční fázi výzkumu mohylníku u Borotic, SPFFBU E 8, 125-128.

Stuchlík, S. 1990: Počátky mohylového pohřbívání v době bronzové na Moravě, in: Pravěké a slovanské osídlení Moravy - Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulíka, Brno, 128-145.

Resumé:

Borotice (Bez. Znojmo) „Nad dvorem“. Hügelgräberfelder. Neolithikum. Systematische Grabung.

BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)

Pod Popelákovou ul. Lnk, MMK, jordanovská k., podolská fáze KSPP, d. slovanská, novověk. Polykulturní sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s výstavbou rodinných domků včetně budování inženýrských sítí a výkopů pro kladení tramvajových kabelů prováděl v době od 7.10. 1994 do 14.2. 1995 ÚAPP Brno kromě průběžného sledování stavebních prací záchranný výzkum v Brně-Líšni. Celkem bylo zachyceno 37 objektů různého charakteru i časového zařazení. Byly zkoumány dle možnosti kompletně, pomocí sond nebo pouze ovzorkovány. Polykulturní lokalita je situována na mírném jižním svahu při rozhraní sídlištní zástavby (pod ul. Popeláková) a Staré Líšně (nám. Karla IV., Šimáčkova ul.) v prostoru bývalých soukromých zahrad. Na ZM ČSFR

1:10 000, list 24-41-21 se střed zkoumané plochy nachází 203 mm od Z a 134 od J sekční čáry.

Referovaný výzkum navázal na záchrannou akci z r. 1989 (Himmelová - Rakovský 1993; Himmelová 1993). Prozkoumaly se reliкty sídlišť z mladšího období kultury s moravskou malovanou keramikou, jordanovské kultury, pozdní doby bronzové (podolská fáze k. středodunajských popelnicových polí) a doby slovanské. Následujícím výzkumem byla sídlištní struktura rozšířena o nálezy k. s lineární keramikou (3 obj.). Tři objekty náležely k. s moravskou malovanou keramikou, další 3 jordanovské k. (jáma se 2 kůlovými jamkami zahloubenými do dna), 5 podolské fázi KSP, 11 do doby slovanské. V jv. (spodní) části plochy byla ovzorkována spálená destrukce novověké stavby. Několik kůlových jamek, které tvořily určitý systém v sv. rohu zkoumané plochy, neobsahovaly žádný materiál.

Ve slovanských jamách se objevovala rozptýlená kamenná destrukce (vápenec), někdy velké množství mazanice, zaznamenali jsme propálení stěn a v případě objektu s předpěcní jámou (K104,125) dosahovala vypálená vrstva na dně mocnosti až 8 cm.

Nejvýznamnější objev představuje zjištění opevňovacího příkopu hrotitého průřezu, jehož průběh byl sledován pomocí 4 řezů. Výplň se skládala z několika odlišných vrstev. Max. šířka ústí na odhumusované ploše činila ca 6-8 m, max. hloubka na řezu II dosahovala 4 m od stávající úrovně podloží. Soudíme, že byl vybudován v neolitu a druhotně používaný v době slovanské.

Jana Stuchlíková, ÚAPP Brno

Literatura:

Himmelová, Z. - Rakovský, I. 1993: Rettungsgrabung in Brno-Líšeň (Bez. Brno-město), Přehled výzkumů 1989, 112.

Himmelová, Z. 1993: Nález nákončí v anglokarolinském zvěrném stylu z Brna-Lišně, Přehled výzkumů 1990, 55-64.

Resumé:

Brno-Líšeň (Bez. Brno-město). Unter der Popelákova - Strasse. LbK, MBK, Jordanów-Kultur., Podolí Phase der mitteldanubischen Urnenfelderkultur, slawische Zeit, Neuzeit, polykulturelle Siedlung. Rettungsausgrabung.

BULHARY (okr. Břeclav)

Intravilán obce - Hlavní ul., dům č.p. 95, mladší doba kamenná, středověk. Záchranný výzkum.

Výkopem pro vodovodní potrubí na Hlavní ulici v Bulharech bylo narušeno několik pravěkých objektů. Jelikož jsme se o této akci dověděli až v její závěrečné fázi, podařilo se zdokumentovat a částečně vzorkovat pouze dva objekty, nacházející se před domem č.p. 95. Objekt č. 1 se v profilu výkopu rýsoval tmavým hlinitým zásypem nepravidelného tvaru, dosahujícím hloubky 150 cm od úrovně dnešního povrchu. Z poměrně jednolitého zásypu bylo získáno nevelké množství střepového materiálu, datovaného na přelom mladší a pozdní doby kamenné. Objekt č. 2, jáma konického tvaru o hloubce 170 cm vyplněná tmavým hlinitým zásypem promíseným uhlíky, byl situován 2 metry východně od prvního. Málo výrazný střepový materiál náleží mladší době kamenné. Další část trasy vodovodu, stáječící se do boční ulice směrem k místním sklepům prořala poměrně mocnou kulturní vrstvu, z níž byly získány středověké střepy, zvířecí kosti a mazanice.

Evženie Klanicová, Regionální muzeum Mikulov

Resumé:

Bulhary (Bez. Břeclav). Wohnbereich der Gemeinde - Hlavní - Strasse., Haus Nr. 95, Neolithikum, Mittelalter. Rettungsgrabung.

HAVŘICE (okr. Uherské Hradiště)

"Nad stavem". Neolit (LnK, MMK), halštát (HD), doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo uzavřené mezi Silničním investorským útvarem Brno a Archeologickým ústavem AVČR (od 1. dubna 1993 převzal plnění této smlouvy nově vzniklý Ústav archeologické památkové péče Brno) byly ve dnech 29. března až 30. dubna 1993 provedeny terénní práce na záchranném archeologickém výzkumu na trase přeložky silnice I/50 Veletiny - Uherský Brod.

Silnice vede z větší části po levobřežní terase Olšavy, zřejmě hustě osídlené v různých obdobích pravěku. Podstatná část zásahů do terénu však proběhla bez archeologického dohledu a na podzim 1992, kdy na stavbu upozornil dr. J. Pavelčík, zůstával k dispozici pro záchranný výzkum pouze úsek mezi km 5,5 až 5,9. V tomto úseku prochází trasa polní tratí "Nad stavem" jejíž osídlení v období neolitu, halštátu, laténu, v době římské a hradištní doložil J. Pavelčík (1970, 1974, 1982, 1990).

Skrývky ornice pod silničním tělesem (š. cca 30 m) prořaly lokalitu ležící na levém břehu Olšavy na mírně zvlněném svahu obráceném k severu až severovýchodu přibližně ve směru SZ-JV. Sledovatelný úsek o délce zhruba 400 m byl vymezen v tomto směru silnicemi Havřice-Vlčnov a Uherský Brod-Vlčnov. Přibližně v polovině byl tento úsek napříč rozdělen terénní depresí částečně vyplněnou šedočernou prachovou hlinou (š. 30-35 m), zřejmě zaniklou vodotečí. Touto depresí rovněž prochází katastrální hranice mezi Havřicemi a Uherským Brodem, takže výzkum probíhal na katastrech obou těchto obcí.

Pravěké osídlení se koncentrovalo především v uvedené trati "Nad stavem" a proto jsme zde začistili plochu 60 x 15 m na níž jsme zcela nebo alespoň částečně prozkoumali celkem 23 archeologických objektů. Mezi nimi převažovali hliníky a zásobní jámy LnK. Na základě výskytu jemně plavené keramiky s výzdobou notových značek a vzácně se objevujících železovských prvků je lze datovat do středního až mladšího stupně této kultury. Interpretovatelné doklady nadzemních staveb jsme přes veškerou snahu nezjistili. Do mladšího neolitu, konkrétně do kultury s MMK bylo možné zařadit dvě zásobní jámy hluboké více jak 2 m. Pouze částí zasahoval na začištěnou plochu objekt datovatelný do HD, do kultury platěnické. Jednalo se pravděpodobně o polozemnici s vnitřní kúlovou konstrukcí. Celkový půdorys obdobného, shodně datovaného objektu o rozměrech 4,6 x 3,5 x 0,6 m jsme odkryli přibližně 200 m jihovýchodně na trase silnice.

Početný keramický soubor z mladší doby římské byl získán z chaty s nepravidelně čtvercovým půdorysem o rozměrech 4,0 x 4,0 x 0,5 m s typickou šestiúhelníkovou kúlovou konstrukcí. Celek lze datovat do 3. st. n.l., do stupně C1, s výrazným zastoupením mladších prvků. Kromě keramiky domácí produkce se vyskytla i importovaná provinciální keramika, pozoruhodná byla keramická napodobenina skleněného poháru a jehlice s plochou, rytím zdobenou hlavicí.

Martin Geisler - Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Literatura:

Pavelčík, J. 1970: Sídliště u Havřic (okr. Uherské Hradiště).

Přehled výzkumů 1968, 37.

Pavelčík, J. 1974: Nové nálezy z Havřic (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 1973, 113.

Pavelčík, J. 1982: Funde aus der römischen Kaiserzeit in Havřice (Bez. Uh. Hradiště). Přehled výzkumů 1980, 18.

Pavelčík, J. 1990: Záchraná akce v Havřicích (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 1987, 97-98.

Resumé:

Havřice (Bez. Uherské Hradiště). "Nad stavem". Neolithikum (LbK; MBK), Hallstattzeit (HD), Römerzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

HOLASOVICE (okr. Opava)

JV část katastru obce. Neolit (LnK), doba bronzová (lužická), stěhování národů. Povrchový sběr.

V listopadu r. 1994 byl proveden opakovaný povrchový průzkum na známé pravěké lokalitě nacházející se východně od obce mezi státní silnicí a železniční tratí Opava-Krnov. Při průzkumu naleziště byla získána menší kolekce pravěké keramiky a štípané industrie. Získaný materiál lze připsat osídlení kultury s lineární keramikou (mladší stupeň), lidu popelnicových polí (k. lužická) a do období stěhování národů (dobrodzieňská skupina z okruhu przeworské kultury).

Zdeněk Brachtl, OVM Šumperk - pracoviště Jeseník

Resumé:

Holasice (Bez. Opava) SO - Teil des Gemeidekatasters. Neolithikum (LbK), Bronzezeit (Lausitzer Kultur), Völkerwanderungszeit. Oberflächensammlung.

LANŽHOT (okr. Břeclav)

„Podsedky“. Neolit, kultura horákovská. Záchraný výzkum.

V souvislosti s výstavbou "Předávací stanice Morava - Lanžhot" došlo na podzim roku 1993 k menšímu záchrannému výzkumu na známé lokalitě "Podsedky" (naposledy Peška - Rakovský 1989, 99). Lokalita se nachází zhruba 300 metrů severně obce na mírném návrší, po levé straně silnice Lanžhot - Kostice. Na základní mapě 1 : 10 000 list Břeclav 34 - 23 - 20 ji vymezují body 170 mm od V s.č. a 178 mm od J s.č. Bylo prozkoumáno pět sídlištních objektů, vesměs jámy nepravidelného tvaru, s nerovným dnem. Nevýrazný střeptový materiál patří do mladší doby kamenné. Jako obj.č. 5 byla označena polozemnice o délce strany nejméně 250 cm, zahloubená 40 cm do podloží. Zásyp objektu byl humózní černošedé barvy, při dnu rezavěhnědý, promísený spraší. V severovýchodním nároží byla zachycena kúlová jamka, hluboká 50 cm.

Podle nepočtených nálezů keramiky je objekt datován do období kultury horákovské.

Evženie Klanicová, Regionální muzeum Mikulov

Resumé:

Lanzhot (Bez. Břeclav) „Podsedky“. Neolithikum. Horákov - Kultur. Rettungsgrabung.

MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)

"Zlámaniny". Neolit (MMK), doba bronzová (?), starší doba železná - horákovská kultura, latén; ojedinělé nálezy středověké. Sídliště. Povrchový průzkum Okresního muzea Brno-venkov v Předklášteří.

Dne 28. května 1993 byl uskutečněn povrchový sběr v jižní části již známé pravěké sídlištní plochy Malhostovice VII v polní trati "Zlámaniny" (Doležel 1985, 87). Pravěké osídlení zde bylo vázáno na výrazně zvýšenou, drobnými vodotečemi od jihozápadu a severovýchodu ohraničenou terasu 308 - 318 m n. m. pod úpatím Zlobického hřbetu v jižní části katastru, asi 1 150 m jihovýchodně křižovatky silnic Malhostovice - Drásov - Čebín (zkoumanou plochu na ZM ČR 1 : 10 000, č. 24-32-08 z r. 1979 vymezují body, od Z a S okrajové sekční čáry vzdálené 325:86, 329:75, 341:84 a 337:91 mm). Povrchovým sběrem bylo na ploše kryté hnědozemí na smíšených svahovinách získáno celkem 11 kusů keramiky (z toho 3 okrajové a 5 zdobených zlomků výdutí), 2 kusy vypálené mazanice s otisky dřev a prutů, 1 kus štípané kamenné industrie a vývrtek z provrtu broušeného kamenného nástroje. Nepříliš reprezentativní keramický materiál patří neolitické moravské malované keramice (mísa na nožce), snad blíže neurčitelnému období doby bronzové, zřejmě také pozdní halštatské horákovské kultuře a laténu (fragment hrnce se svisle rýhovanou výdutí). Vyskytly se i ojedinělé zlomky středověké hrnčiny 13. století.

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Doležel, J., 1985: Pravěké a raně středověké osídlení Tišnovska - předběžné výsledky povrchového průzkumu v letech 1979 - 1983 (okr. Blansko, Brno-venkov), Přehled výzkumů AÚ ČSAV v Brně 1983, 85-89.

Resumé:

Durch die Oberflächenuntersuchung wurde die schon bekannte urzeitliche Siedlungsfläche erforscht, die auf der markanten Terrainterasse von 308-318 m ü. M. am Bergkammsfuß "Zlobice", etwa 1 150 m südöstlich von der Straßenkreuzung Malhostovice - Drásov - Čebín situiert ist. Das nicht zahlreiche Keramikmaterial (11 St.) mit steinernem Schliff- und Spaltgerät gehört zur neolithischen mährischen bemalten Keramik, vielleicht zur Bronzezeit, Junghallstattzeit (Horákov - Kultur) und Laténezeit.

MODRÁ (okr. Uherské Hradiště)

Severně od obce na toku Modranského potoka. Neolit (LnK). Pseudolokalita. Zjišťovací sondáž.

Na základě upozornění p. Kovaříka, starosty obce Modrá, na výskyt pravěké keramiky v ploše určené k zatopení rybníkem, projektovaným severně od obce na toku Modranského potoka, mezi stávajícím rybníkem a hájovnou Orlová, byl ve dnech 19. až 25. 10. 1993 proveden zjišťovací archeologický výzkum.

K bezprostřednímu ohrožení archeologické situace mohlo dojít především v místech hráze, kde počítal projekt se snížením současného terénu až o jeden metr. Proto zde byly pomocí zemního stroje vyhloubeny čtyři sondy (15 x 1 m) kolmé na podélnou osu hráze mající za účel ověřit stratigrafickou situaci na lokalitě. Pátá sonda byla položena v místech, odkud získal archeologický materiál pan Kovařík. Ve všech vyhloubených sondách byla zjištěna prakticky stejná stratigrafická situace. Pod současnou humózní vrstvou silnou 30 až 40 cm leží vrstva světle hnědé až žluté prachové hlíny plynule přecházející v hloubce 70 až 100 cm v jednolitou tmavě šedohnědou jílovitou povodňovou hlínu, dosahující nejméně do hloubky 250 cm, kde již nastupuje současná hladina spodní vody. Pravěké artefakty (zlomky keramiky, mazanice) datovatelné do mladší doby kamenné a náležející kultuře s LnK se sporadicky objevovaly právě v přechodném horizontu mezi prachovou a jílovitou hlínou.

Na žádném z profilů nebyl patrný pohřbený půdní horizont, kulturní vrstva, ani výplň pravěkého objektu. Z toho lze usuzovat, že nalézané artefakty jsou zde v druhotném uložení, přemístěné povodňovou činností. Ani plošné odstranění humusové vrstvy na ploše hráze nepřineslo žádný doklad pravěkého osídlení. Po těchto zjištěních, bylo od dalšího výzkumu upuštěno.

Martin Geisler, ÚAPP Brno.

Resumé:

Mittels eines Baggers führten wir eine Sondierung in dem Raum durch, wo sich nördlich der Gemeinde Modrá der Damm des am Lauf des Modranský-Baches projektierten Teiches ausdehnen soll. Der Feststellung des Autors nach geht es in diesem Fall allem Anschein nach um sekundäre Lagerung der hier sporadisch vorkommenden neolithischen Scherben, die hierher angeschwemmt wurden.

OPAVA-JAKTAŘ (okr. Opava)

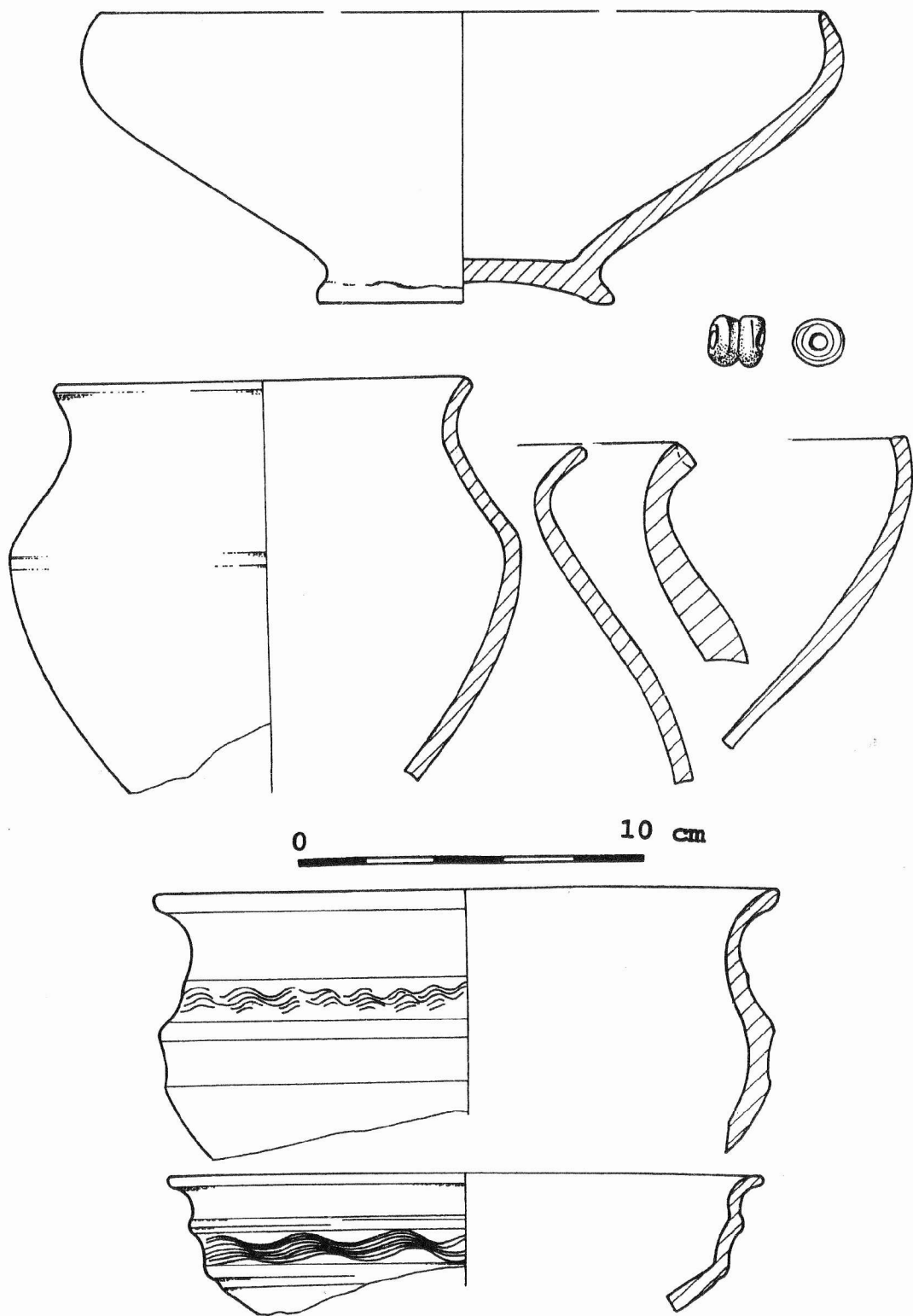
Okolí Kostelního kopce. Kult. s páskovou keramikou. Terénní průzkum.

Při terénním průzkumu v okolí kóty 288,9 m (Kostelní kopec) bylo v listopadu 1994 získáno větší množství artefaktů dokládající osídlení v neolitu (kultura s páskovou keramikou - střední a mladší fáze), eneolitu (kultura nálevkovitých pohárů) a době bronzové (lid popelnicových polí). K četným nálezům patřily artefakty štípané industrie (čepelky a škrabadla). Hlazenou industrii zastupuje nález ploché sekyrky.

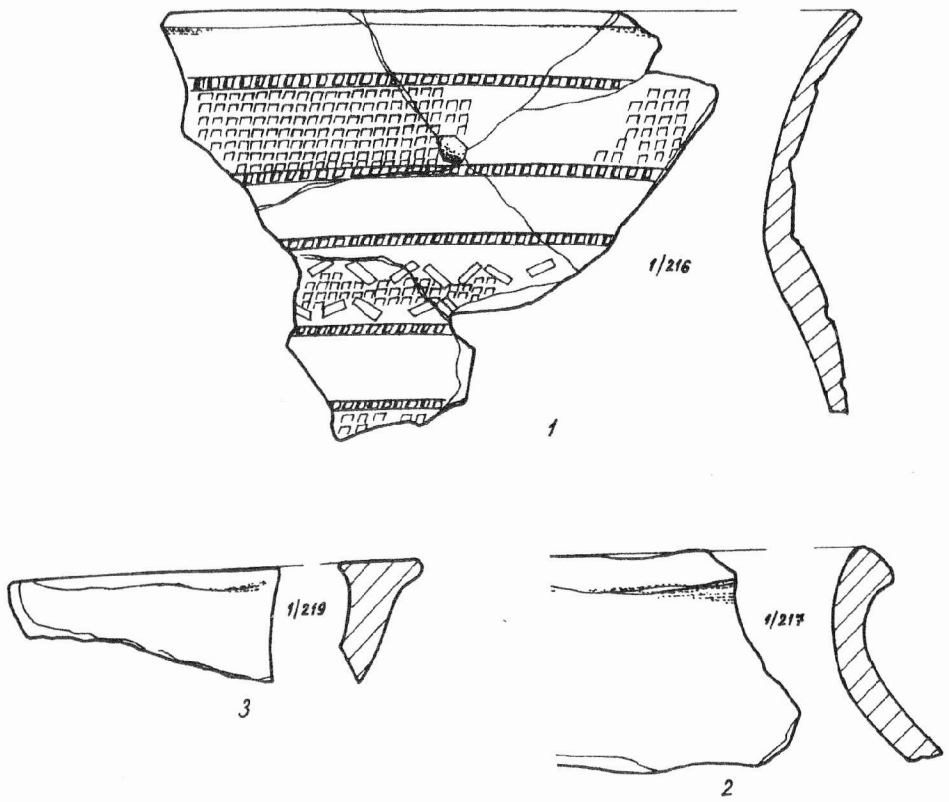
Zdeněk Brachtl, OVM Šumperk-pracoviště Jeseník

Resumé:

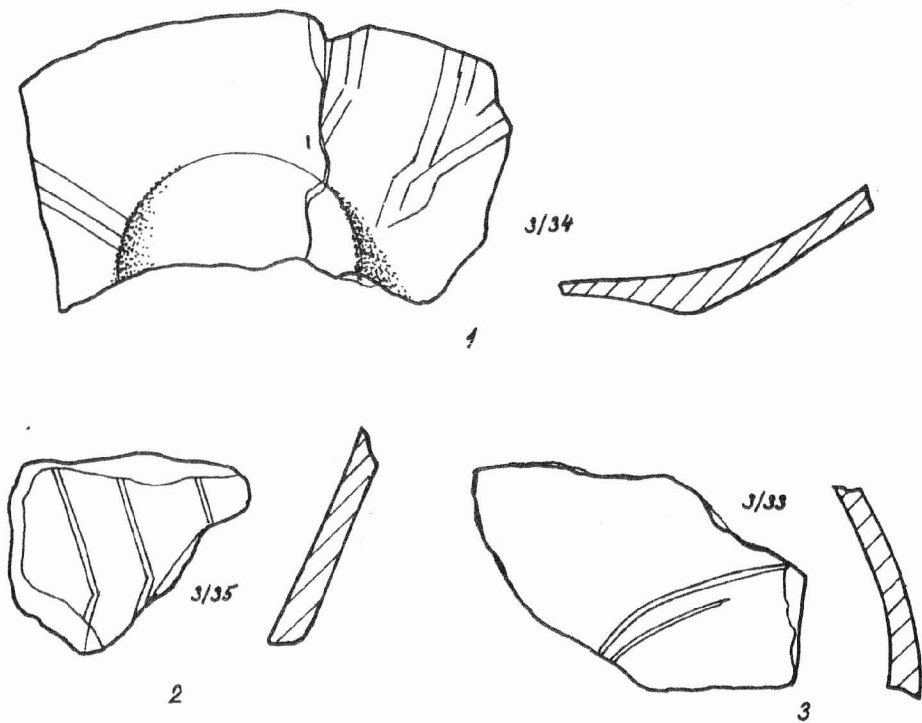
Opava- Jaktař (Bez. Opava) In der Umgebung des Kirchberges. Linearbandkeramik, Trichterbecherkultur, Bronzezeit (Urnenfelderkultur).

Obr. 1. Smržice - výběr materiálu

Obr. 2. Smržice - materiál KZP

Obr. 3. Smržice - materiál z objektu č. 3

SMRŽICE (okr. Prostějov)

„Přední u cihelny.“ Sídliště, pohřebiště. Neolit (MMK, JsK), Eneolit (KZP), Pozdní doba římská. Záchranný výzkum.

Koncem měsíce října 1994 byla zahájena 1. stavba Vodovodu Pomoraví na území okresu Prostějov mezi stávajícím vodojemem na kopci Stráž u Smržic a Kostelcem na Hané. První stopy pravěkého a časně historického osídlení byly zachyceny až na druhém km stavby, v poloze Přední u cihelny, severně obce Smržice. Polní trať uvedeného jména je vymezena silnicí ze Smržic směrem na Litovel, přístupovou cestou do bývalé cihelny a od východu mezí, běžící od cihelny ke hřbitovu. Místo nálezů je pak od vesnice vzdáleno 300 m a na mapě 1:10000, list 24-24-02 ho najdeme v okolí bodu určeného souřadnicemi 295 mm od Z s. čáry a 90 mm od J s. čáry. Prokopáno bylo 5 objektů z konce neolitu a počátku eneolitu (MMK/JsK) a jeden z pozdní doby římské.

Mezi objekty MMK stojí za povšimnutí dva krátké žlaby s hrotitým dnem shodně v hloubce 110 cm. Délka žlabů byla 170 a 200 cm, šířka 55 a 60 cm. Shodně byly orientovány delší osou ve směru S-J. Z nich získaný materiál patří II. stupni MMK.

Jako objekt č. 3 byla prokopána kruhová zásobní jáma s do stran ubíhajícími stěnami a rovným dnem. Značně torzovitý keramický materiál odpovídá morfologicky i provedením fázi MMK IIb, rytou výzdobou na několika střepech však inklinuje ke kultuře jordanovské. Obdoby k materiálu z objektu č. 3 najdeme ve hmotné náplni pozdně lengyelského horizontu Praha - Střešovice. Okraje objektu č. 1, datovaného materiálem do pozdní doby římské, byly zachyceny jen v trase odhumusené plochy. Dno bylo zbrázděno četnými prohlubněmi a laloky po chaotické těžbě hlíny. Odkrytý půdorys naznačuje, že se jednalo o objekt nepravidelně oválného tvaru. Velká většina nálezů, tvořených keramikou a osteologickým materiálem, se nacházela v horních vrstvách výplně. Vedle keramiky, zastoupené i šedým, na kruhu robeným zbožím, byl nalezen velký, středem zaškrcený korál z modrého skla.

Při jižní straně výkopu byly rozptýleny lidské kosti a střepy kultury se zvoncovitými poháry. Jedná se pravděpodobně o zbytek hliníkem narušeného hrobu KZP.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Smržice (Bez. Prostějov) „Přední u cihelny“. Siedlung, Gräberfeld. Neolithikum (MBK; Jordanów-Kultur, Glockenbecherkultur, späte Römerzeit. Rettungsgrabung.

VÁVROVICE (okr. Opava)

„Vávrovické pole“. LnK. Povrchové sběry.

Při opakovaném terénním průzkumu situovaném na jižní výběžek kóty 278,5 m západně od obce byla získána kolekce pravěké a středověké keramiky, dále několik kusů štípané industrie. Keramiku lze připsat osídlení lidu kultury s lineární keramikou (mladší stupeň), kultuře kulovitých amfor a lidu popelnicových polí. Ojedinele byla nalezena středověká keramika (okraj hrnce ve tvaru jednoduchého okruží).

Zdeněk Brachtl, OVM Šumperk - pracoviště Jeseník

Resumé:

Vávrovice (Bez. Opava). „Vávrovické pole“. Oberflächensammlungen. LbK, Kultur der kugligen Amphoren, Urnenfelderkultur.

VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

"Dlouhé díly". Neolit (LnK, VypK, MMK), mladší a pozdní doba bronzová (BD - HB₃, velatická a podolská fáze kultury středodunajských popelnicových polí), latén (LT B - D?). Sídliště. Povrchový průzkum Okresního muzea Brno-venkov v Předklášteří.

Ačkoliv většina katastru obce zaujímá sídelně neobyčejně výhodnou polohu v jednom z geomorfologických okrsků Boskovické brázdy, Hvozdecké pahorkatině, dosavadní pravěké nálezy z tohoto prostoru byly neobyčejně chudé (souhrn viz Belcredi a kol. 1989, 25, 54, 153). Dosavadní absenci bohatšího pravěkého osídlení mikroregionu částečně vysvětlují nepříliš příznivé pedologické poměry v západní polovině zdejšího průběhu Boskovické brázdy, vyplněné zde méně hodnotnými půdami na permských sedimentech. Pouze v jejím východním okraji, protékaném tokem Veverky, se vyskytují kvalitnější sprašové půdy. Povrchový průzkum dne 4. března 1994 prokázal pravěké osídlení právě v této jihovýchodní části katastru, kde byla velká sídlištní plocha lokalizována v polní trati "Dlouhé díly", asi 2 200 m jihovýchodně kostela sv. Mikuláše ve Veverských Knínicích, na severním svahu údolí potoka Veverky, naproti Podkomorskému mlýnu a hájovně (ZM ČR 1 : 10 000 č. 24-32-22 z r. 1988: plocha vytýčena body, od Z a S okrajové sekční čáry vzdálenými 218 a 38, 223 a 17, 284 a 26, 270 a 40 mm).

V trati "Dlouhé díly" byly již od 30. let tohoto století při polních pracích nalézány kamenné nástroje a byly zde narušovány kulturní vrstvy (viz NZ č. 1 251 z 29. 3. 1960 v Archivu ARÚ AV ČR v Brně; Belcredi a kol. 1989, 54).

Osídlení zde zaujalo k jihu orientovaný mírný svah a náhorní plató rozsáhlé plošiny, od jihu a východu obloukovitě obtékané Veverkou a od severu ohraničené údolím veverskoknínického potoka, pokryté degradovanou černozemí a hnědozemí na spraši, překrývající hnědočervené permské brekcie a slepence východního okraje Boskovické brázdy, v nadmořské výšce 303 - 319 m. Vlastní sídlištní plocha o rozloze přibližně 12 ha, indikovaná i tmavě zbarveným kulturním půdním horizontem a rozvlečenými mazanicovými krami, sleduje v délce asi 600 m a šířce maximálně 210 m vlastní vodoteč, protékající v průměrné vzdálenosti 130 m pod jižním až východním okrajem plochy. Povrchovým sběrem bylo v uvedené poloze sebráno celkem 90 keramických zlomků více pravěkých kultur, 3 kusy kamenné štípané industrie a 2 fragmenty vypálené mazanice. Nejstarší doložené osídlení náleží neolitické kultuře s lineární keramikou, získaný keramický inventář obvyklé typové skladby (celkem 27 kusů, z toho 2 okrajové zdobené a další 2 nezdobené zlomky, 5 zdobených výdutí a jeden plastický výčnělek; globulární tvary, putna) patří zejména starší LnK (I. stupeň moravského dělení - "bahnitý" materiál, organické ostřivo, výzdoba širokými rýhami a nehtovými vrypy), méně pak i střednímu stupni (II. stupeň moravského dělení - plavený bílý materiál, notové značky). Dva zdobené zlomky (z toho jeden okrajový) přísluší vypíchané keramice zřejmě středního stupně, další okrajový fragment pak pravděpodobně moravské malované keramice. Neolitickým kulturám lokality lze přiřadit i 3 kusy štípané kamenné industrie, z toho jednu srpovou čepelku. Velmi intenzivní bylo osazení plochy kulturou středodunajských popelnicových polí mladší a pozdní doby bronzové, ve větším množství sebraných keramických zlomků (47 kusů, z toho 18 okrajových a 5 s výzdobou) se vyskytují keramické tvary velatické i podolské fáze kultury (kónické mísy, mísy se zataženým

okrajem, esovitě profilované šálky a koflíky s uchem, látky, amforky a amfory, amfory se žlábkovanou výdutí, amforovité zásobnice s vodorovně dovnitř hráněnými okraji). Konečně 13 keramických fragmentů lze zařadit do doby laténské (tuhové, svisle rýhované hrnce se zesílenými okraji), zlomkovitost a malá početnost souboru dovolují pouze rámcové zařazení do stupňů LT B - D (z katastru obce je jinak znám ojedinělý mincovní nález tetradrachmy typu Nonnos - Belcredi a kol. 1989, 153). Obdobné sídlištní lokality, navazující na pravěké osídlení Rosické kotliny na jihu a Veverskobítýšské kotliny na severu lze očekávat i v dalších shodných polohách zejména východního okraje Hvozdecké pahorkatiny (srov. např. blízká analogická sídliště lidu s vypíchanou keramikou na katastru sousedních Ostrovačic - Belcredi a kol. 1989, 48 a dle jednotlivých katastrů).

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Belcredi, L., a kol., 1989: Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov. Brno.

Resumé:

Im siedlungsvorteilhaften, aber bisher näher nicht untersuchten Gebiet des Hvozdecká - Hügellandes nordwestlich von Brno wurde durch die Oberflächenuntersuchung im Frühling des Jahres 1994 eine polykulturelle prähistorische Siedlungsfläche entdeckt, die im südöstlichen Teil des Katasters Veverské Knínice, etwa 2,2 km südöstlich von der dortigen Kirche, nördlich von der Mühle und dem Hegerhaus Pod komorou situiert ist. Auf dem von 3 Seiten mit Wasserläufen (303 - 319 m ü. M.) umflossenen Plateau mit Lössboden wurde auf der Fläche von etwa 12 Hektar die neolithische Besiedlung (ältere und mittlere Linearkeramik, Stichbandkeramik, mährische bemalte Keramik), Besiedlung in der jüngeren und späten Bronzezeit (Velatice - und Podolí - Phase der Kultur der mitteldanubischen Urnenfelder) und in der Laténezeit (allgemein LT B - D) belegt. Ähnliche Siedlungen sind auch in weiteren nahen Lagen zu erwarten.

ODKAZY:

HLÍNA (okr. Brno-venkov)

"Za severními humny". Neolit (ojedinělé nálezy). Sídliště.

Viz kapitola Středověk a novověk

LULEČ (okr. Vyškov)

Silnice mezi farní zahradou a mateřskou školkou.MMK.

Viz kapitola Varia

MALE HRADISKO (okr.Prostějov)

"Staré Hradisko".

Viz kapitola Doba železná

MUŠOV (k.o. Pasohlávky, okr. Břeclav)

Sídliště. Neolit (MMK).

Viz kapitola Doba římská a stěhování národů

MUŠOV (k.o. Pasohlávky, okr. Břeclav)

Neurissen. Sídliště. Neolit (MMK).

Viz kapitola Doba římská a stěhování národů

SLAVKOV (okr. Vyškov)

Areál Cutisinu, a.s. Neolit.

Viz kapitola Varia

TOVAČOV (okr. Přerov)

Ulice kpt. Jaroše, Široká, Cimburkova. Neolit.

Viz kapitola Středověk a novověk

URČICE (okr. Prostějov)

"Záhumení". Neolit (LnK, VK). Sídliště, pohřebiště.

Viz kapitola Středověk a novověk

VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

Farní kostel sv. Mikuláše. Neolit ? Ojedinělé nálezy.

Viz kapitola Středověk a novověk

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

1993-1994.(1997)

981/00